

ILO ELÄÄ JÄRJESTÖISSÄ – POHJOIS-KARJALAN JÄRJESTÖPÄIVÄT 13.-14.11.2015. Polvijärvi

Pohjois-Karjalan kuudennet Järjestöpäivät pidettiin 13-14.11.2015 Polvijärvellä Lomakeskus Huhmarissa. Tämän vuoden järjestöpäivien ohjelma koostui **puheenvuoroista, paneelikeskustelusta** sekä perjantai-iltana pidetyistä **toiminnallisista työpajoista ulkona**. Lisäksi sekä perjantaina että lauantaina oli mahdollisuus tutustua **Polvijärven yhdistyksiin**, jotka olivat kerääntyneet Sotkuma-kabinettiin esittelemään monipuolista toimintaansa. Apua, tukea ja tietoa yhdistystoimintaan tarjosivat **Yhdistyshuoltamo -tiski** sekä **Järjestötietopalvelu Jellin** ja **Järjestöjalostamo -hankkeen** esittelypisteet. Maakunnan Järjestöpäivät järjestää vuosittain Pohjois-Karjalan Järjestöasiain neuvottelukunta JANE.

[Katso kuvia Järjestöpäiviltä](#)

PERJANTAI 13.11.2015

Päivien avaus

Kuudennet järjestöpäivät avasi Järjestöasiain neuvottelukunnan Koulutustyöryhmän puheenjohtaja, Pohjois-Karjalan Työttömien Yhdistysten Toimintajärjestö ry:n Lea Vallius.

[Turvalliset järjestöpäivät](#) (Eeva Kröger, turvallisuuskoordinaattori)

Eeva kertoi turvallisista järjestöpäivistä: pysäköinnistä, tupakoinnille sallituista alueista, Huhmarin turvallisuusohjeista, poistumisteistä jne. Eeva muistutti jatkossa tulevien tapahtumien turvallisuusohjeiden tekemisestä. Lopuksi, Järjestöpäivien teemaan sopivasti, Eeva muistutti että yhteisöllisyys on turvallisuutta.

Polvijärven kunnan tervehdys (Annu Ahonen, Polvijärven kunnanjohtaja)

Annu Ahonen, Polvijärven kunnanjohtaja toi päiville Polvijärven kunnan tervehdyksen. Annu

kertoi ajankohtaisia terveisiä Polvijärven kunnasta: Polvijärven maatilataloudesta ja luomutuotannosta, matkailusta, sekä Polvijärven yrittäjistä. Tulevatkin asiat nousivat esille Ahosen puheenvuorossa: kuntastrategia uudistuksen myötä Polvijärvi katsoo tulevaisuuteen ja kunnan elinvoimaisuus halutaan taata myös tulevaisuudessa. Myös uusi kuntalaki muokkaa tulevaisuutta: paikallisyhteisöjen ja kunnan rooli asukkaiden hyvinvoinnissa on suuri. Kunnilla on kehittämisvastuu ja järjestöjä sekä yhdistyksiä halutaan tulevaisuudessa hyödyntää kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Annu Ahonen kertoi, että Polvijärvellä kunnan ja yhdistysten yhteistyö on toimivaa: kunta tarjoaa yhdistyksillä tiloja ja avustusta, sekä Polvijärvellä on henkilö joka on vastuussa järjestöyhteistyössä. Ahosen mukaan järjestöjen rooli on suuri kuntien kanssa hyvinvoinnin saralla.

Ahonen näkee vuoropuhelun järjestöjen kanssa tärkeänä ja korosti puheenvuorossaan järjestöjen ja kunnan välisen yhteistyön merkitystä, ja JANEn jäsenenä hän pääsee toteuttamaan tätä yhteistyötä.

Tulevaisuudessa koko kunnan kehittämisiltoja tullaan jatkamaan ja pitämään jatkossakin säännöllisesti. Hyvinvoinnin edistäminen on kunnan ja järjestöjen yhteinen tehtävä.

JärjestöStara 2015 julkistaminen (Katja Asikainen, JANEn puheenjohtaja)

Vuoden 2015 JärjestöStaran julkisti Järjestöasiain neuvottelukunnan puheenjohtaja Katja Asikainen. Tänä vuonna JANE myöntää JärjestöStaran palkinnon henkilölle, joka on innostanut ja toiminut pohjoiskarjalaisen järjestökentän hyväksi pyyteettömästi jo vuosia. Vuoden 2015 JärjestöStara on Anneli Lavikainen. [Lue lisää JärjestöStarasta ja valinnasta täältä.](#)

Laulua (Duo Eeva Aaltola ja Reetta Pikkarainen)

Sopivalla huumorilla yhdessä tekemisen iloa ja meininkiä (Pirjo Vesa)

Työnohjaaja ja sairaanhoitaja Pirjo Vesa tuli Järjestöpäiville kertomaan huumorista ja yhdessä tekemisen ilosta. Huumori on kulttuurisidonnaista ja ihmiset nauravat eri asioille eri paikkakunnilla, mutta ilman huumoria ei pärjää. Asuessaan monessa paikassa Pirjo Vesa on huomannut, että erityisesti Pohjois-Karjalassa nauretaan paljon. Erityisesti itselle nauraminen on itäsuomalaista, ja naurua kuuluu erityisen paljon pienissä kylissä.

Huumori käy käsi kädessä luovuuden ja innovatiivisuuden kanssa. Naurava työpaikka on siis luova työpaikka! Huumori ja oppiminen ovat niin ikään yhteydessä toisiinsa: energian käyttö vapautuu oppimiseen jännittämisen sijaan. Huumori työpaikoilla luo avointa ja keskustelevaa ilmapiiriä – sellaisessa yhteisössä uskaltaa olla oma itsensä. Poutasen mukaan luterilaisen perinnön vakavuuden arvostus ja iloisuuden pinnallisena pitäminen tuntuu edelleen olevan voimissaan, vaikka ei enää paikkaansa pitävää tietoa.

Pirjo Vesa korosti huumorin asemaa ja sen tärkeyttä myös ihmissuhteiden rakentamisessa ja vaalimisessa. Huumorin merkitys nousee pinnalle ihmisten hakeutuessa yhteyteen toisten kanssa. Toisaalta myös tunteiden ja jaksamisen tasapainottaminen huumorin avulla on tärkeää. Järjestöihin ja yhdistyksiin siis tekemisen iloa, meininkiä ja jaksamista, huumorilla ja yhdessä tekemällä!

[Miun Yhdistys – Pohjois-Karjalan yhdistysohjelma](#) (Katja Asikainen, JANEn puheenjohtaja)

JANEn puheenjohtaja Katja Asikainen kertoi Pohjois-Karjalan yhdistysohjelmasta, Miun Yhdistyksestä. Miun Yhdistys on kansalaisjärjestöjen ja yhdistysten ohjelma, johon on kirjattu

järjestöjen ja yhdistysten yhteiset toiveet ja tavoitteet. Ohjelman tekoon osallistui kaikkiaan 319 yhdistystä ja 438 ihmistä. **Tutustu ohjelmaan täällä.**

Yhdistysohjelmasta käy esille Pohjois-Karjalan yhdistysten arvot, eli neljä Y:tä: yhteisöllisyys, yhdenvertaisuus, yhteistyö ja ylisukupolvisuus. Tavoitteita yhdistysohjelmasta nousee kolme:

1. Ilo elää ihmisissä – kansalaistoimintaa
2. Tehhään porukassa – Yhdistykset yhteistyössä
3. Kumppanina kunnan kanssa – tasavertaista yhteistyötä

Ohjelman toteutumista seuraa JANE ja maakuntaliitto. Ohjelmasta on syntynyt Järjestöasianneuvottelukunta JANE, järjestöhuoltamo, Jellin uudistaminen, hankehämyillat hankeosaamisen levittämiseksi, kuntien työntekijöiden kouluttaminen järjestöjen toiminnasta, hyvinvointihytinät, yhdistysagentit ja piirijärjestöt on tarkoitus tavata ensi keväänä.

Yhdistykset kumppaneina kunnan kanssa – tasavertaista yhteistyötä

Katriina Päivinen (Kontiolahti)

Kontiolahden sote-tilauksen tilaajaohjaja Katriina Päivinen aloitti puheenvuorollaan teemaosion kuntien ja yhdistysten yhteistyöstä. Katriina kertoi JAKE-hankkeen merkityksestä kunnan ja yhdistysten yhteistyön kannalta, jonka myötä myös kunta on aktivoitunut järjestöihin päin. Kontiolahdella on ollut tapana jo tavata kyläyhdistyksiä kahdesti vuodessa, mutta JAKE-hankkeen tiimoilta Hyvinvointihytinät kokoavat yhteen kuntien ja kyläyhdistysten lisäksi myös muita järjestöjä. Hyvinvointihytinät Katriina Päivinen näkee siltana kunnan ja järjestöjen välillä. Kontiolahti aikoo pitää kiinni järjestötapaamisista ja ottaa järjestöt mukaan hyvinvointikertomuksen tekemiseen. Kunnan ja järjestön tulevaisuuden yhteistyö hakee nyt muotoaan, mutta Päivinen näkee kunnan ja järjestöjen yhteistyön hedelmällisenä.

[Kari Hyvärinen \(JAKE-hankkeen koordinaattori\)](#)

Kari Hyvärinen, JAKE-hankkeen koordinaattori, jatkoi iltapäivän teemaa kuntien ja järjestöjen yhteistyöstä. JAKE-hankkeen toteuttaman järjestökyselyn mukaan yhdistykset kokevat tarvetta kehittää yhteistyötä kunnan kanssa. Puheenvuorossaan Kari muistutti kunnan olevan hyvä kumppani järjestöille: kuntien järjestörahoitus, toimitilatuki joka on Pohjois-Karjalassa 6 kunnassa ilmaiseksi pysyvässä käytössä, ja 12 kunnassa ilmaiseksi tilapäiskäytössä ovat järjestöille tärkeitä tukia.

JAKE-hankkeen viidessä pilottikunnassa käynnissä olevien Hyvinvointihytinöiden on tarkoitus saada paikalliset yhdistykset ja kunta pohtimaan yhteistyön muotoja ja tuoda yhdistysten ääni voimakkaammin esiin myös hyvinvointikertomuksissa.

Tulevaisuudessa kuntien toiminnan painopiste tulee muuttumaan kansalaisyhteiskunnan ja elinvoimaisten yhteisöjen toimintaedellytyksiä tukevien rakenteiden järjestämiseen – siksi kuntien ja yhdistysten yhteistyön teema on erittäin tärkeä nostaa esille. Kuntien ja kolmannen sektorin yhteistyö **kuuluu molemmille osapuolille.**

[Marjut Ahokas \(Ilomantsin sivistystoimi\)](#)

Ilomantsin sivistystoimenjohtaja Marjut Ahokas kertoi puheenvuorossaan Ilomantsin ja Ilomantsin järjestöjen yhteistyöstä. Esimerkiksi järjestöavustukset ja nuoritalovalvonnan sekä tapahtumapalvelujen ostaminen järjestöiltä toimivat Ilomantsissa. Myös koulutoimen toiminnassa järjestöt ovat jo vahvasti mukana.

Marjut Ahokas näki yhteistyön merkityksen kasvavan entisestään tulevaisuudessa. Sote-muutokset ja kolmannen sektorin rooli kuntalaisten hyvinvoinnin edistäjänä, kunnan elinvoimaisuus ja tulevaisuuden palvelut vaativat yhteistyötä ja järjestöjen sekä yhdistysten asema palvelujen tuottajina esimerkiksi syrjäisillä alueilla tulee kasvamaan merkittävästi.

[Pirjo Poutanen \(Pyhäselän 4H-yhdistys\)](#)

Viimeisen puheenvuoron yhdistysten ja kuntien kumppanuudesta piti Pirjo Poutanen, Pyhäselän 4H-yhdistyksen toiminnanjohtaja. Pirjo kertoi 4H:n tekevän tiivistä yhteistyötä kunnan kanssa, ja näkikin tämän koko yhdistyksen elinehtona. Tilojen tehokas käyttö nousikin esiin Pirjo Poutasen puheenvuorossa yhtenä hyvänä yhdistysten ja kunnan välisenä yhteistyön muotona. 4H-yhdistys hyödyntää ahkerasti Joensuun kaupungin vapaa-ajan paikkoja toiminnassaan. Paikat mahdollistavat erilaista toimintaa nuorille ja eri-ikäisille ihmisille.

Pirjo Poutanen muistutti, että ”ilo elää ihmisissä” ja ihmisille suunnattu toimintaa on tärkeää. Kysymysmerkkejäkin yhteistyön ja tulevaisuuden kannalta oli Pirjo Poutasen puheenvuorossa ilmassa: miten turvata toiminta pienellä yleisavustuksella ja mistä tilat, jos Pyhäselän palvelupiste puretaan. Tasavertaista yhteistyötä hän peräänkuulutti, ja toivoi että myös mahdollisimman paljon nuoria lähtisi tulevaisuudessakin toimintaan mukaan.

Valoa yhdistystoimintaan! Toiminnalliset työpajat ulkona (Maaseudun Sivistysliitto)

Järjestöpäivien ensimmäisen päivän päättivät toiminnalliset työpajat ulkona. Vaikka ulkona oli kylmä ja luntakin sateli, valoa yhdistystoimintaan saatiin ”sydänkohtausten”, nuotion äärelle kokoontumisen ja lettujen maistelun parissa.

LAUANTAI 14.11.2014

Päivän avaus: Polviset-kuoro

[Apua ja tukea yhdistystoimintaan](#) Ville Elonheimo, monikulttuurisen järjestötoiminnan kehittäjä, Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry

Ville Elonheimo aloitti lauantaipäivän kertomalla Yhdistyshuoltamosta, jonka tarkoituksena on tukea, auttaa ja kehittää yhteistyössä maakunnan yhdistystoimintaa tarjoamalla erilaisia tukipalveluita. Yhdistyshuoltamo 2017 kokoaa yhteen jo olemassa olevia tukipalveluita ja selvittää, onko jollekin uudelle vielä tarvetta. Tavoitteena on saada paikalliset yhdistykset toimimaan sujuvammin, tehokkaammin ja helpommin. Yhdistyksen näkökulmasta huoltamo tarjoaa huoltoa ja apua erilaisiin toimintoihin – suurin osa on maksutonta jäsenjärjestöille, mutta osasta peritään maksu, esimerkiksi kirjanpidosta.

Järjestöjalostamo taas on Joensuun Setlementin ja HUMAKin yhteinen hanke, jonka tiimoilta on tulossa esimerkiksi vertaismentorointi-ryhmät järjestöjen työntekijöille.

Viimeiseksi Ville nosti vielä esille Jelli järjestötietopalvelun, josta löytyy välineitä järjestötyöhön, muun muassa vertaistoimintaopas ja viestintäopas.

Omat naiset lauteilla – Pohjois-Karjalan kansanedustajat järjestöjen tukena (Riitta Myller, Merja Mäkisalo-Ropponen, Krista Mikkonen, paneelin juontaja Pirjo Myyry, Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry)

Lauantain paneelissa Pohjois-Karjalan omat kansanedustajat pääsivät lauteille keskustelemaan järjestöasioista ja siitä, miten kansanedustajat voivat olla järjestöille tukena. Lainsäädännön helpottaminen, normien purku fiksusti ja hallitusti, yhteisten sääntöjen tärkeys, rahapelifuusio ja järjestöjen asema niin työllistämisessä kuin ihmisten osallisuudessa puhutti paneelissa

kansanedustajia ja osallistujia.

Jokainen kansanedustaja kertoi olleensa aktiivisesti mukana järjestötoiminnassa niin ennen kansanedustajan uraansa, kuin nyt kansanedustajana toimiessaankin. Keskustelussa todettiin monella kansanedustajalla olevan vahva järjestötausta, mikä on hyvä asia yhdistysten arjen tuntemisen kannalta. Kansanedustajan mahdollisuudet omassa työssään edistää yhdistystoimintaa puhuttivat paneelissa. Kansanedustajat olivat yhtä mieltä siitä, että esimerkiksi lainsäädännöllä ja sen tarkastelulla etenkin järjestöjen näkökulmasta voidaan vaikuttaa asioihin. Toisaalta kansanedustajan työssä on myös paljon ”epävirallista” työtä, kuten ihmisten tapaamista ja yhdistämistä samojen teemojen ympäriltä. Puhuminen ja kirjoittaminen, sosiaalisessa mediassa asioiden näkyville tuonti ja kansanedustajien rooli vaikuttajana on merkittävä. Kansanedustajiin saa ottaa yhteyttä ja kaikki kolme pitivätkin tärkeänä sitä, että he ovat käytettävissä yhdistyksille helposti esimerkiksi sähköpostitse.

Myös työllistäminen puhutti paneelissa, etenkin työllistämisrahojen käyttö ja järjestöjen rooli työllistämisessä. Riitta Myller peräänkuulutti ennaltaehkäiseviä toimia ja joustavuutta kireille työmarkkinoille jotta mahdollisimman moni pääsisi mukaan. Järjestöjen roolin tulevaisuuden työllistäjänä kaikki kolme kansanedustajaa näkivät tärkeänä ja kehitettävänä asiana. Krista Mikkonen muistutti, että järjestöjen rooli tulisi ymmärtää eri tavalla työllistämisessä, eikä kaikkia toimijoita pitäisi saada yritysten muottiin. Hän muistutti, että järjestöissä tehdään sellaista työtä, jolla on valtava merkitys hyvinvoinnille. Suomessa on vahva järjestö- ja vapaaehtoisuuskenttä, joka hoitaa paljon asioita jotka ovat tärkeitä ja jäisivät muuten hoitamatta ja tämä asia pitäisi tunnustaa. Merja Mäkisalo-Ropponen toivoi, että lainsäädäntöä muutettaisiin niin, että järjestöjen työllistämisestä tulisi mahdollisimman helppoa.

Laulua: *Maria Mustonen*

Ilo elää ihmisissä – Kestävää ja uudistuvaa kansalaistoimintaa! (*Tuija Brax, Sydänliiton*

pääsihteeri)

Järjestöpäivät päätti Tuija Braxin puheenvuoro järjestöissä elävästä ilosta ja kestävästä sekä uudistuvasta kansalaistoiminnasta. Tuija Brax kertoi Sydänliiton tärkeästä roolista sepelvaltimokuolleisuuden laskussa ja siitä, kuinka paljon se on vaikuttanut: ylisukupolviset ketjut ja sukupolvien runsaus on nykyään mahtavaa. Kansalaisjärjestötoiminnan aiheuttamat muutokset kansakuntaan ovat valtavat!

Puheenvuorossaan Tuija Brax otti erilaisen lähestymistavan ikääntymiseen: voivottelun ja kestävyysvajeongelman esiintuomisen sijaan hän muistutti siitä, mikä rikkaus on se, että eliniän odote on nykyään pitkä ja että se on monen ponnistelun tulos. Eläkeläiset ovat myös se perusporukka, joka pyörittää järjestöjä ja ovat mukana yhdistysten toiminnassa, eli ikääntymisestä seuraa voimavaroja kansalaisjärjestöille. Eläkeläiset ovat myös aktiivisesti mukana vapaaehtoistoiminnassa ja mitä tapahtuisikaan kansantaloudelle jos vapaaehtoistoiminta otettaisiin pois? Verorahoilla ei olisi varaa maksaa sitä hyvää mitä vapaaehtoistoiminnasta seuraa, muistutti Brax.

Tuija Brax totesi ikääntyvät Suomen ja kestävyysvajeen olevan fakta, joka ei voivottelemalla poistu. Nyt tarvitaan uudenlaisia toimintatapoja. Järjestöjen traditiot ovat muutoksessa, ihmiset eivät enää ole pysyvästi yhdistysten jäseniä, vaan aika ajoin. Aktiviteettitaso on vain muuttanut

muotoaan. Tuija Brax kehotti järjestöjä tekemään mukaan tulemisen mahdollisimman helpoksi: perehdytys, neuvonta ja avoimuus uusille ihmisille ovat avainasemassa.

Iloa yhdistystoimintaan, voivottelun vähentäminen ja uusien toimintatapojen keksiminen ja järjestömaailman hienoista saavutuksista iloitseminen olivat Järjestöpäivien päätöspuheenvuoron kantavat teemat.

(Teksti: Milla Rajala/Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry)

Järjestöpäivät päätti Kyösti Vatasen riimittely Järjestöpäivien tunnelmista ja sisällöistä:

*”On nämä päivät olleet aina kyllä todella oikein hyvät,
eikä näillä päivillä edes tuhraannu nuo vapaat pyhät.
On näiltä päiviltä kävijä hyvää tietoa, taitoa saatu,
voi toivoa vain, että se hyvään multaan aina kaatu.” (Kyösti Vatanen)*

[Lue Kyösti Vatasen kirjoittamat Järjestöpäivät 2015 riimit täältä](#)